

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-01-19

Diarienummer N161-0026/22

Handläggare

Lovisa Wennerström

Telefon: 031-365 00 00 (växel)

E-post: fornamn.efternamn@funktionsstod.goteborg.se

Svar på remiss angående förslag till Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023-2026

Förslag till beslut

1. Nämnden för funktionsstöd tillstyrker remiss om Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023-2026, med de synpunkter som framkommer i tjänsteutlåtandet samt bifogad remissmall.
2. Nämnden för funktionsstöd översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kulturnämnden.

Sammanfattning

Kulturnämnden har remitterat förslag till Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023-2026 till nämnden för funktionsstöd för yttrande. Planen ska öka kännedomen om Göteborgs Stads kulturprogram från 2013 samt öka takten för dess implementering. Remissförfarandet är en aktiv del av planens utveckling med syfte att förankra och bearbeta förslaget till plan ytterligare.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget till Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023-2026 och ser positivt på de föreslagna aktiviteterna inom området kulturpolitik. Detta innebär i korthet att utveckla samverkan och att utveckla och testa nya metoder för att tillgängliggöra kultur. Förvaltningens brukare är en viktig målgrupp för detta arbete.

I bifogad remissmall framför förvaltningen önskemål om ett förtydligande av begreppet *tillgänglighet* i planen. Förvaltningen föreslår att *tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning* skrivs ut i planen, där det kan bidra till att tydliggöra begreppet tillgänglighet och som ett sätt att tydliggöra att målgruppen är prioriterad.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Att satsa på kulturverksamheter som en resurs för en mer hållbar stad är en långsiktig investering. De ekonomiska effekterna av satsningar på kultur kan uppstå genom att besökare attraheras till besöksnäring, kultur kan skapa arbetstillfällen och kultur kan fungera som innovationskraft för kreativa näringar, som några exempel.¹

De insatser och aktiviteter i planen som berör nämnden för funktionsstöd kommer till stor del att kunna genomföras inom befintliga ramar och ordinarie uppdrag för samverkan.

¹ Göteborgs Stads kulturförvaltning, Rapport 2020:1, Grinell, Klas, *Kulturens värde och sociala effekter*. [[Kulturens värde och sociala effekter \(goteborg.se\)](https://www.goteborg.se/kulturförvaltning/rapport-2020-1)] Sida 18

Några aktiviteter kommer att innebära en ökad arbetsinsats, det är dock svårt att i nuläget redogöra i detalj för vilka eventuella kostnader det skulle kunna innebära för nämndens del.

Bedömning ur ekologisk dimension

Kulturen kan genom sina olika uttryck och konstformer belysa och problematisera aktuella samhällsfrågor. Ett exempel är klimatet och människans påverkan på jordens ekosystem. Kultur kan bidra till ökad medvetenhet, kunskap och omvärderade relationer till naturen. På så sätt har kulturen betydelse även för den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling.²

Bedömning ur social dimension

Kulturpolitiken framhålls ofta som central för att uppnå en hållbar utveckling. Kultur blir genom detta synsätt ett medel för andra politikområden. Inför arbetet med en ny handlingsplan kopplad till stadens kulturprogram har stadens kulturförvaltning tagit fram rapporten *Kulturens värde och sociala effekter*³. Rapporten belyser det faktum att kulturens värden ser olika ut och existerar på olika plan. Konst och kultur kan ha ett egenvärde i sig, konstutövande behöver inte ha något mål annat än sig självt för att ha ett värde. Många av kulturens effekter sker i enskilda människor, på ett individuellt plan.⁴ Samtidigt kan kultur ha många viktiga instrumentella värden. Kultur bidrar på en rad olika sätt till samhällsutveckling och hållbar utveckling. Kultur kan skapa attraktiva boendemiljöer och stadsdelar, kultur kan öka förståelse mellan människor, bygga tillit och social sammanhållning. Att ta del av och att utöva kultur och konst har en dokumenterad effekt på hälsa och välbefinnande, vilket främjar social hållbarhet och en hållbar livsstil. Många av de samhällsnyttiga effekterna uppträder alltså långt utanför kulturpolitikens eget fält och blir ofta synliga först efter långa tidsspann.⁵

Att främja rätten till en aktiv fritid för alla och rätten att ta del av och utöva kultur kan ses som en investering för att bygga ett hållbart samhälle. Rätten till en aktiv fritid bygger på att det finns ett brett utbud av aktiviteter där alla kan vara med. Men det kan också behövas aktiviteter som är riktade särskilt till personer med funktionsnedsättning. Inom förvaltningen för funktionsstöd finns exempelvis Eldorados centrum för aktivitet, kunskap och kultur för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Verksamheten utgår från Dalheimers hus. För personer med psykisk funktionsnedsättning finns stadens aktivitetshus som erbjuder verksamhet med inriktning på bland annat kultur. Förvaltningen har också en lots för barn och vuxna med funktionsnedsättning, som vägleder och informerar om bland annat kultur och fritidsaktiviteter.

Möjligheten att ha en aktiv fritid är ofta begränsad för personer med funktionsnedsättning. Att känna sig trygg och välkommen kan vara avgörande för att kunna ha en aktiv fritid och ta del av och utöva kultur. En viktig utgångspunkt är att lokaler och

² Ibidem, sida 16

³ Göteborgs Stads kulturförvaltning, Rapport 2020:1, Grinell, Klas, *Kulturens värde och sociala effekter*, sida 3, 26

⁴ Ibidem sida 35-37

⁵ Ibidem sida 25, Myndigheten för delaktighet <https://www.mfd.se/verktyg/stod-for-att-framja-en-aktiv-fritid/aktiv-fritid--varfor-och-hur/>

transporter inte får utgöra något hinder för att delta.⁶ Samverkan spelar en viktig roll för att skapa ett bättre helhetstänk kring utbud och aktiviteter så att tillgången till kultur och deltagandet kan öka. Det är också en prioriterad strategi i Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning att ”Stadens verksamheter ska samverka och åtgärda hinder så att personer med funktionsnedsättning ska kunna ha en meningsfull fritid på lika villkor som andra”⁷.

Eftersom perspektivet barn- och ungdokumentation hanteras i Göteborgs Stads plan för barn- och ungdokumentation 2020-2023 berörs inte detta perspektiv i det remitterade förslaget till Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023-2026. Vad gäller barn och unga med funktionsnedsättning kan sägas att det är en hel kedja som behöver fungera från det att den unga med funktionsnedsättning söker information om vad man kan göra på sin fritid, till att ta sig till aktiviteten, att känna sig välkommen, att delta på lika villkor och komma hem med en önskan om att delta igen. Om det finns en fungerande kedja, uppstår en känsla av trygghet hela vägen, med eller utan stöd. Staden behöver därför säkra och stärka arbetssätt som tätar och ser till att hela kedjan håller ihop och fungerar. Detta belystes bland annat genom en rapport från stadsledningskontoret 2018.⁸

Att omfamna ett tankesätt om ”hela kedjan”, från information, till transporter, lokaler, bemötande och deltagande, blir avgörande för att lyckas med målsättningen om att öka tillgängligheten till kultur för personer med funktionsnedsättning. Det gäller barn och unga såväl som vuxna och äldre.

Enligt Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ska personer med funktionsnedsättning få möjlighet att utveckla och använda sin kreativa, artistiska och intellektuella förmåga, inte endast i eget intresse utan även för samhällets berikande.⁹ Kultur är inte enbart en fråga om fritid för personer med funktionsnedsättning, det kan också vara sysselsättning, arbete och ett professionellt utövande. Förvaltningen bedriver exempelvis ett stort antal dagliga verksamheter med inriktning på kultur och kreativt skapande i form av konsthanterverk, textilarbete, sömnad, stickning, snickeri, konst, måleri, skulptur, screentryck, keramik, betonggjutning, teater, sång, dans, media, med mera. Även stadens aktivitetshus inom socialpsykiatri erbjuder verksamhet inom silversmide, glashantverk, keramik, snickeri, tapetsering, måleri, foto, skrivande, körsång, musikmeditation, med mera. Denna bredd av kulturell verksamhet utgör en resurs för staden och för en hållbar samhällsutveckling.

Samverkan

Information lämnas på förvaltningens samverkansgrupps (FSG) möte den 9 mars 2022.

Bilagor

1. Remissmall

⁶ Myndigheten för delaktighet <https://www.mfd.se/verktyg/stod-for-att-framja-en-aktiv-fritid/skapa-tillgangliga-aktiviteter/>, Göteborgs Stads program för full delaktighet 2021-2026, sida 13

⁷ Göteborgs Stads Program för full delaktighet 2021-2026, sida 13-14

⁸ Se *Utredning om hur unga med funktionsnedsättning i större utsträckning ska kunna delta i Göteborgs Stads ordinarie fritidsverksamhet*, 2018, sida 3 [Göteborgs Stad Stadsledningskontoret, tjänsteutlåtande \(goteborg.se\)](#)

⁹ *Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning*, sida 27 [[konvention-om-rattigheter-for-personer-med-funktionsnedsattning.pdf \(regeringen.se\)](#)]

2. Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023-2026 (remissversion)
3. Förutsättningar för Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023-2026 (remissversion)
4. Kulturprogram för Göteborgs Stad 2.0

Ärendet

Kulturnämnden har remitterat förslag till Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023-2026 till nämnden för funktionsstöd, för yttrande senast den 31 mars 2022.

Planen ska öka kännedomen om Göteborg Stads kulturprogram från 2013 samt öka takten för dess implementering. Kommunstyrelsen gav hösten 2020 kulturnämnden i uppdrag att ta fram ett förslag till en ny plan utifrån Göteborgs Stads kulturprogram, att gälla för perioden 2022-2026.

Beskrivning av ärendet

Förvaltningen yttrar sig över remissförslaget utifrån nämndens verksamhetsområden och perspektiv.

Bakgrund

Arbetet med planen startade hösten 2020 efter ett uppdrag från kommunstyrelsen, och har letts av en styrgrupp i kulturförvaltningen. En projektgrupp med bred representation från kulturförvaltningen har varit involverade i arbetet. Under våren 2021 genomfördes flera workshops och möten med deltagare från berörda förvaltningar och bolag i staden. Förvaltningen för funktionsstöd har deltagit i detta arbete. Remissförfarandet är en aktiv del av planens utveckling med syfte att förankra och bearbeta förslaget till plan ytterligare.

Göteborgs Stads kulturprogram från 2013

Göteborgs kommunfullmäktige antog 2013 ett nytt kulturprogram för Göteborgs Stad. I programmet formuleras tre kulturstrategiska mål för Göteborgs Stad på kommunal nivå:

- Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna
- Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva konst och kultur
- Skapa en attraktiv livsmiljö i staden

Målen utgår ifrån programmets tre dimensioner; *konstpolitik*, *kulturpolitik* och *kulturplanering* (stadsplanering med fokus på stadens kulturella resurser och hur dessa kan bidra till stadsutvecklingen).

Tidigare handlingsplaner för åren 2016-2018

Kulturprogrammet innehåller en avsikt att det i nästa steg ska utformas handlingsplaner med konkretisering av hur de kulturstrategiska frågorna kan förverkligas. Föregående handlingsplaner för kulturprogrammet gällde för åren 2016-2018. Resultaten från dessa kan sammanfattas som följer:

- Riktlinjer och gemensamma arbetssätt för hållbara ersättningar till konstnärer och kulturutövare, arvoderade av Göteborgs Stad kulturnämnd, har tagits fram.
- Två översyner av konstområden har gjorts för att ge vägledning för framtida satsningar.
- En kartläggning av barn och ungas tillgång till kultur har genomförts. Den ligger till grund för Göteborgs Stads plan för barn- och ungekultur 2020-2023.
- Pilotstudier har lett fram till att fem kulturvärden har identifierats och fastställts. De används för att värna konstens och kulturens roll i stadsutvecklingsprocesser. Uppdraget att stärka kulturens roll i stadsutvecklingen fortsätter in i nästa handlingsplan.

Plan för kulturprogrammet 2023-2026

Förslaget till ny plan för kulturprogrammet innehåller 7 insatser med 14 aktiviteter som stadens förvaltningar och bolag ska genomföra för att bidra till målen i kulturprogrammet.

Nämnden för funktionsstöd är främst berörd av insats 3 kopplad till kulturpolitik; *Stärka samverkan för kompetens- och metodutveckling*. Till denna insats finns tre aktiviteter där nämnden för funktionsstöd har ett utpekat delansvar, tillsammans med bland andra socialnämnderna och nämnden för äldre-, vård och omsorg. Kulturnämnden står som huvudansvarig. Aktiviteterna är formulerade som följer:

- **3.1** Införliva kultur- och tillgänglighetsfrågor i befintliga nätverk, alternativt etablera en staden-gemensam referensgrupp som kopplar samman kulturens värde med sociala effekter.
- **3.2** Arrangera årlig fördjupningsdag för kultur och samhällsutveckling för stadens förvaltningar och bolag. Innehållet utformas i samråd med staden-gemensam grupp enl. aktivitet 3.1.
- **3.3** Samverka genom pilotprojekt. Med utgångspunkt i identifierade behov hos medborgare/intressegrupper utvecklas metoder för deltagande.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget till Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023-2026 och ser att förslaget är resultatet av bred samverkan i de workshoppar som genomfördes med representanter från stadens förvaltningar och bolag under våren 2021.

Förvaltningen ser positivt på de föreslagna aktiviteterna inom området kulturpolitik, vilka innebär att utveckla samverkan och att utveckla och testa nya metoder för att tillgängliggöra kultur. Samverkan har stor betydelse för att nå målsättningarna i programmet. Med ett gemensamt helhetstänk för att få ”hela kedjan” att fungera – från information, till transporter, lokaler, bemötande och deltagande – kan tillgängligheten till kultur för personer med funktionsnedsättning öka.

Förvaltningen för funktionsstöds brukare är en viktig målgrupp för den typ av pilotprojekt som föreslås inom ramen för aktivitet 3.3. Inom förvaltningen finns många verksamheter där metoder skulle kunna utvecklas och prövas och där kultur kan skapa värden på flera olika plan – intrinsikala (egenvärde), individuella, institutionella och instrumentella¹⁰.

Förvaltningens yttrar sig över remissfrågorna i bilagd remissmall.

¹⁰ värden se Göteborgs Stads kulturförvaltning, Rapport 2020:1, Grinell, Klas, *Kulturens värde och sociala effekter*. [[Kulturens värde och sociala effekter \(goteborg.se\)](https://www.goteborg.se/kulturförvaltning/rapport-2020-1-grinell-klas-kulturens-varde-och-sociala-effekter)] Sida 3, 35-37

Camilla Blomqvist

Linda Wenthe

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Kvalitet och utveckling